Poštnina plačana v gotovini

Maribor, 15. maja 1935

Posamezna številka 2 dinarja

UJEDINJENI ŽELEZNIČAR

Štev. 9 Leto 10

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrtletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Delajmo in žrtvujmo za svoje ideje

»Idealist je bedak.« Tako pravijo v navadnem življenju povprečni ljudje brez socialne kulture. Z nasmeškom povedo to, pomežiknejo obenem ter pomanejo s prsti, češ, to pod palcem je ideal. Mnogo je takih ljudi in najnevarnejši so, ker so neznačajni in podkupljivi.

Tudi o socializmu in delavskih organizacijah govore tako, dasi delavsko gibanje ni idealistično,

socializem ni idealizem, marveč prav resen, praktičen problem

delavskega razreda. Zahteve delavskega gibanja je rodil družabni sistem zaradi svojih napak. In kakor je realen razvoj kapitalističnega družabnega sistema, tako realno je delavsko gibanje in njega zahteve po odpravi krivičnih izrastkov kapitalističnega gospodarstva.

Če govorimo o socializmu in zahtevah delavskega razreda torej ne moramo govoriti o idealizmu in idealih, o neki zlati bodočnosti, ki bo prišla, če bomo kričali, se navduševali zanjo in jo hvalili. Ne! Kakor danes kapitalistična reakcija vodi boj proti delavskemu razredu s krivico in terorjem, da brani svoje pozicije, tako bo moralo združeno delavstvo voditi **realni boj proti krivicam.** Če smo rekli, da delavski problemi niso idealistični, pač pa realistični in programatični, poudarimo pa obenem, da se mora delavstvo z idealno odločnostjo in energijo boriti za uresničenje svojega realnega programa.

Kaj pomeni to, da naj se delavstvo z idealno odločnostjo bori za svoje pravice?

Kdor pozna zgodovino delavskega gibanja, bo to dobro vedel. Kdor pa te zgodovine ne pozna, naj se pa ozre v dežele, kjer je delavsko gibanje »zatrto«, kakor pravijo.

Zatrto? Kdo to pravi?

Delavskega razreda ni mogoče zatreti, dokler se ne odpravijo razredne, to je socialne krivice.

In kaj dela delavstvo po teh deželah? Ne spi! Vrši shode in sestanke, izdaja letake. V Avstriji se razširi samo na Dunaju do 40.000 izvodov »Arbeiter-Zeitung«, ne vštevši drugih socialističnih listov. Urednike zapirajo in kaznujejo trdo. Prepovedani so delavski zaupniki, delavci zaupnike kljub temu volijo. Nobeno kaznovanje in preganjanje ne zaleže dosti.

Preganjanje socialistov in zaupnikov rodi nove socialiste in zaupnike,

da delo nadaljujejo.

Tako je bilo tudi v početkih delavskega gibanja. Toda prepričanje delavskih vrst, da je njih boj resna zadeva, zadeva, ki je nihče ne more spraviti s sveta, je vzrok, da je delavstvo kljub preganjanju, kaznovanju in zatiranju vodilo svojo borbo z idealnim navdušenjem in z idealno odločnostjo. Socializem ni verstvo, ni duševna tolažba za oni svet, marveč cilj praktične nujne potrebe. Za cilj se je pa treba boriti in čim važneji in nujneji je cilj, s tem večjim idealizmom in požrtvovalnostjo se je treba boriti zanj.

Brez boja in požrtvovanja pa proti krivicam, ki se branijo s terorjem, ni kmalu pričakovati zmage. **Tudi delavstvo se bo približalo svojemu cilju in ga izvojevalo samo z resnim požrtvovalnim bojem za svoje pravice.**

Vse za zmago pravice!

Delovnemu ljudstvu vsega sveta!

Mednarodna strokovna zveza je izdala za prvi maj manifest, v katerem obsodi politiko fašizma in kapitalizma ter pozivlje k borbi za socialno in politično demokracijo.

Že več let se nahajajo kapitalistični režimi v kaosu in anarhiji, kamor jih je spravila politična in gospodarska kriza. Vsi delovni ljudje so v bedi. Strah in obup objema vse delovne ljudi, ki iščejo zaman kruha.

Še hujše tepejo te razmere mladino kakor odrasle.

Negotovost je pred njimi, ki jih moralno slabi.

Mislili smo, da so nas strahovitosti vojne 1914—1918 kaj izučile, toda iznova groze in ves svet se bavi z njimi.

Sredi tekme v splošnem oboroževanju se nahajamo.

Z vso resnobo se bavi javno mnenje zaradi najnovejših mednarodnih dogodkov z brutalno mislijo, da je

mir neposredno ogrožan.

Povsod se žrtve tega kaosa, te nacionalistične norosti in tega kapitalističnega gospodarstva bore proti krivcem, izkoriščevalcem bede, vojnim dobičkarjem in fašističnim diktatorjem z vso odločnostjo.

Predstraža te ogromne bitke, od katere izida je odvisna usoda človeštva, je kakor vedno organizirano delavstvo. Strastno kakor še nikdar se bori za svoje cilje in v tem duhu praznuje

dan dela, svobode in miru.

Mednarodna strokovna zveza bo storila vse, da ohrani mir in svobodo.

Delavstvo sveta mora pokazati

obnovitev domačega in internacionalnega gospodarstva po načrtu,

po katerem izgine strah bede in negotovosti iz hiš delovnega ljudstva.

Na podlagi znanstvenih in tehničnih iznajdb kakor tudi izboljšav v organizaciji gospodarstva se bližamo dobi, ko se bo na svetu dovolj produciralo, da se izboljšajo življenjski pogoji mnogo milijonov mož in žena. Vlade in podjetniki pa uničujejo nalašč življenske potrebščine, s svojo kratkovidno politiko omejujejo razdeljevanje za življenje najvažnejših produktov. Delovne ljudi se s tem oropa deleža in olajšav življenja in primernih mezd, dostojnega življenja se jim ne dovoljuje. Mednarodna strokovna zveza pozivlje k

mednarodnemu sodelovanju, da se odpravi s sveta nasprotje gladu spričo preobilice blaga.

Vsi sloji delovnega ljudstva vseh narodov, to je, ročnih in duševnih delavcev kakor kmetov, ki jih je kriza vse uničila, se teh dejstev bolj in bolj zavedajo ter čutijo, kakor je njih duh upornosti proti kapitalističnemu oblastvu in despotizmu diktature vsak dan živejši. Vedno večje množice se pripravljajo, da se priključijo organiziranemu delavstvu v

boju za splošno osvoboditev.

Med boja izkušenim delavstvom je to bojevitost pospeševati in poostriti ter zbuditi vse energije in mobilizirati v praktični in gradeči akciji za uresničitev tega velikega dela rešitve in obnovitve človeštva.

Po vsem svetu se morejo in morajo vsi, ki imajo trdno in resno voljo, pridobiti za ideal skupnosti na temelju dela, svobode, pravičnosti in miru.

Naš klic je:

nikakršne diktature!

Nikakršnega oboroževanja!

Nikakršne vojne!

Dela za vse in 40urni delovni teden!

V tem je mir in sreča vsega človeštva!

Krepimo demokracijo in mednarodno solidarnost, ki sta edino jamstvo svobode in miru!

Vodstvo mednarodne strok. zveze

Na delavski tabor v Celje!

Mi se spominjamo iz naše zgodovine velikih taborov, na katerih se je zbiral slovenski narod, da je manifestiral svoj materinski jezik in da je glasno in mogočno izrazil svojo željo in zahtevo po narodni svobodi in samostojnosti. To je bilo v časih, ko se je naš narod upiral nasilni germanizaciji.

Danes smemo povsod govoriti, pisati, peti in se učiti v materinskem jeziku. Prišlo pa je nad naše ljudstvo novo gorje, **gorje neusmiljenega kapitalističnega izmozgavanja,** ki spreminja delavca v berača, uradnika v potepuha, obrtnika v najslabše plačanega delavca, kmeta v proletarca, mladino v ljudi, ki so obupali nad življenjem še preden so začeli živeti.

Naša zemlja rodi kakor prej, rokodelci so marljivi in spretni kakor vselej, tovarne obratujejo, število delovnih rok se je pomnožilo, tudi število želodcev se je pomnožilo — v zadovoljstvu bi morali živeti, a umiramo v pomanjkanju. Zakaj? Samo radi tega, ker si je kapitalizem zasužnil narod, ker hoče delati zase neomejene dobičke in še namenoma ustvarja revščino, da bi ljudje začeli delati zastonj, kakor so v davnih časih delali sužnji.

Temu se da, se mora napraviti konec. Delovno ljudstvo se mora predramiti, se mora zbrati in povedati, da tako ne gre več dalje. Pred vso javnostjo mora to povedati.

Zato se bo vršil v nedeljo, dne **7. julija t. l.**

veliki ljudski tabor v Celju,

na katerega se bo zgrnilo vse naše delovno ljudstvo. Štajerski viničarji, gorenjski kovinarji, nameščenci iz vse dravske banovine, notranjski drvarji in lesni delavci, kočevski in trboveljski rudarji, skratka delavci, kmetje in obrtniki iz vseh krajev Slovenije. To bo tabor, kakor ga Slovenija še ni videli. Vršil se bo v zgodovinskem Celju, kjer je moral naš narod izvojevati najhujše boje.

Vsi imamo malo denarja. Ali za tako potrebno in najvažnejšo manifestacijo ga moramo najti. Vsakdo naj misli na Celje, naj hrani po parah in dinarjih, naj odlaga prihranke, da bo mogel 7. julija v Celje. Vsi, možje in žene, fantje in dekleta, vse staro in mlado, vse kar res pripada slovenskemu ljudstvu, vse mora 7. julija na največji tabor vseh taborov v Celju!

Prirediteljski odbor je vložil prošnjo za četrtinsko vožnjo, organizirali se bodo posebni vlaki, skratka, vse, kar se da, se bo storilo, da se omogoči vsakemu, da pojde v Celje. Samo pripravite se! Pripravite ne le dinarje, **pripravite predvsem svoja srca in svoje duše, ker močna volja zmore vse!**

Železničarji! Še poldrug mesec nas loči od tega delavskega tabora. Že danes na delo, da organizirate prav od povsod tudi pohod železničarjev na tabor v Celje, da ramo ob rami z ostalim proletarijatom odločno povemo naše zahteve, za katere bomo enotni nastopili in tudi zmagali.

Preprečimo tožbe proti železniški upravi?

Odločujoči pri železniških direkcijah in ministrstvu so ogorčeni nad dejstvom, da se vedno več železničarjev poslužuje sodnijske poti za dosego svojih pravic, zlasti za priznanje in izplačilo pokojnine, izplačilo davno zapadlih zaslužkov, proti krivičnim odtegljajem, nepravilnim odpovedim ter v vseh onih slučajih, kjer smatra uslužbenec, da se mu godi krivica. Odločujoči stoje na stališču, da se mora uslužbenec poslužiti službene poti in da je izrek zadnje instance končnoveljaven. S tožbami pred rednim sodiščem da nastaja državnemu zakladu velika škoda, ker mora plačevati visoke pravdne stroške, obresti in da ni lepo od državnih uslužbencev, da ne uvidijo težkega položaja in ne čakajo, dokler ne pridejo na vrsto. — Vendar ogorčenost odločujočih nima prave podlage, kar morajo tudi sami uvideti, ako se le malo užive v položaj prizadetih in primerjajo odločbe službenih instanc z odločbami rednih sodišč, ki v večini slučajev dajo prav prizadetemu uslužbencu in obsodijo državni zaklad v plačilo tožbenih zahtevkov. Ne bomo naštevali slučajev, v katerih uslužbenci s pritožbami službenim potom niso ničesar dosegli, so pa popolnoma uspeli pred rednim sodiščem, ker so ti slučaji vsem železničarjem pa tudi železniški upravi dobro znani. Lepo število teh odločitev dokazuje, da uslužbenec rednim potom le težko doseže spremembo odloka nižje instance ter je vsled tega, ko izrabi službeno pot, prisiljen, da brani svojo pravico pred rednim sodiščem in mu tega ne sme nikdo zameriti.

Res so bili časi, ko so bile tožbe uslužbencev proti železniški upravi nekaj izjemnega. Marsikdo se bo izgovarjal, da so bili tedaj boljši časi, da je bilo dosti denarja, da so bile železnice aktivne in vsled tega lahko bolj naklonjene uslužbencem, danes pa je kriza, pomanjkanje kreditov in da je dolžnost nameščenca in delavca, da potrpi in počaka boljših časov, ker bo tedaj dobil vse izplačano in bo za svojo uvidevnost še posebej nagrajen. Ne drži izgovor na dobre in slabe čase in na krizo, marveč je popolnoma drug razlog, zakaj je šlo preje brez tožb, sedaj pa ne gre.

Glavni razlog, da so se preje vse sporne zadeve med delodajalcem in uslužbenci brez tožb reševale, je bil, **da je imelo osobje dobro izgrajen zaupniški aparat in sicer od lokalnih zaupnikov v posameznih službenih edinicah do personalne komisije pri Generalni direkciji.** Poleg tega pa je delodajalec priznaval **svobodne strokovne organizacije in je imelo tako osobje ne samo posvetovalno, marveč celo soodločevalno pravico v vseh personalnih in materijelnih vprašanjih, ki so se tikale osobja.** Zaupniški zbor je skušal že lokalno urediti vsak spor z načelnikom, v kolikor ni uspel, je posredovala višja instanca zaupniškega zbora pri inspektoratu odnosno direkciji; če tudi tu ni bilo uspeha, se je zadeva obravnavala v najvišji instanci. Istočasno je posegla vmes tudi strokovna organizacija in izredno redki so bili slučaji, da se ne bi našla sporazumna rešitev v sporih poedincev in celo celih kategorij osobja.

Uslužbenci so imeli tudi **svobodno izvoljene zastopnike** v upravi bolniškega fonda, provizijskega zavoda, pokojninskega fonda in to ne samo paritetno, **marveč so imeli v odborih celo absolutno večino.** Tedaj ti fondi niso slabo stali in so zbrali večmilijonska premoženja ter se delodajalec ni bal prevelikega vpliva uslužbenstva, čeprav je dajal v te fonde pariteten prispevek.

K sporazumnemu reševanju spornih vprašanj je dosti pripomogla tudi **zavednost** osobja, ki je znalo preprečiti snovanje raznih »direkcijskih« organizacij, znalo preprečiti protekcijo in klečeplazenje ter je znalo **čuvati močne svobodne organizacije,** pred katerimi je imel delodajalec respekt ter je poizkusil vse, da doseže mirno rešitev, samo da ne pride do bojnega obračunavanja — stavke. Tega orožja se je osobje poslužilo le v skrajnem slučaju, ko se mu je godila krivica in posredovanja niso uspela. Tedaj je odločila moč.

V teku let pa se je stanje popolnoma izpremenilo. Delodajalec je **sukcesivno ukinil vse posredovalne institucije ter odvzel osobju ne samo pravico soodločanja, marveč celo pravico posvetovalnega glasu.** Bila je to ena največjih napak, ki jih je delodajalec naredil tedaj, ko je delavstvo vsled medsebojnih razprtij in prepirov ter vsled novoustanovljenih štrajkbreherskih organizacij, ki so se postavile v službo delodajalca, izgubilo svojo odporno moč. Delodajalec za prejšnje posredovalne institucije ni trošil niti pare, saj jih je vzdrževalo delavstvo samo in delodajalec ne more trditi, da je z ukinitvijo teh institucij dosegel bog ve kake prihranke. Napačno je računal delodajalec, ko je mislil, da bo z »disciplino« uredil vsa vprašanja in da bo uslužbenec samo »vojak«, ki mora slepo ubogati in ne sme nastopiti za svoje pravice. Res je dosegel delodajalec nekaj prihrankov na račun najnižjih, ko je znižal stalež in podaljšal delovni čas, vendar je na drugi strani ta prihranek dvakrat požrl nadzorni aparat, saj so se napolnile pisarne in narastlo število nadzornih organov, katerih prejemki daleko presegajo prihranek, ki je nastal na račun nižjega osobja.

Danes ni na železnici delavskih zaupnikov, ni personalne komisije, ni svobodno voljenih članov upravnih odborov železničarskih humanitarnih institucij, ki bi imeli odločujoč, marveč imajo samo posvetovalen glas. **Danes ni strokovnih organizacij, ki bi se odločno zavzemale za interese osobja in bi bile neodvisne,** marveč so odvisne od resornega ministra, ki jih glasom § 78 zakona ne samo nadzoruje, marveč tudi lahko postavlja komisarijate in celo razpušča. Uslužbenec je izgubil tako vse one institucije, ki so preje za njega posredovale, ga zastopale in branile ter se nima obrniti kam, ko se mu godi krivica. Res mu ostaja službena pot, to je, da se proti krivici, ki se mu je pripetila od strani delodajalca, pritoži na delodajalca samega, ki naj definitivno rešuje. Vsakemu je jasno, da v takih slučajih šibkejši (delavec) nima ravno preveč zaupanja v popolno objektivnost močnejšega (delodajalca), ki naj, čeprav v eni svojih višjih instanc, razsoja o upravičenosti odloka ene svojih nižjih instanc — torej lastne —. In ko delavec izrabi to svojo službeno pot brez uspeha ter je v zadnji instanci odklonjen, mu ne sme nikdo zameriti, odnosno se čuditi, ako se obrne še na sodnijsko pot, da tam išče pravice.

Ko so torej znani vsi razlogi, zakaj se osobje v vedno večjem številu poslužuje sodnijske poti, je dolžnost nas vseh, da ukrenemo vse, da se te razloge odpravi.

Čim bodo zopet priznane svobodne strokovne organizacije, čim bodo na železnicah zopet svobodno izvoljeni delavski in nameščenski zaupniki, tedaj bodo tudi prestale tožbe pri rednih sodiščih.

Dajte torej osobju potom njegovih strokovnih organizacij, ki morajo biti svobodne in neodvisne od delodajalca, zastopstvo v razne forume, dajte mu pravico soodločanja v vseh zadevah, ki se osobja tičejo in naredili boste velikanski korak naprej, ki bo obojestransko v veliko korist.

Izvajajmo določbe pravilnika

V meso in kri je že prešlo vsakemu železničarju, da mora kar najtočneje izvajati določbe vseh obstoječih zakonov in pravilnikov, poleg tega pa tudi določbe vseh predpisov in naredb, ki jih izdajajo predpostavljeni. Dobro se zaveda tudi tega, da mora vršiti ne samo ona dela, ki spadajo v njegovo stroko, marveč tudi druga, v kolikor to interes službe zahteva. Vse to izpolnjuje danes delavec na železnici, čeprav zasluži komaj toliko, da skromno preživlja sam sebe, ne more pa preživljati svoje družine.

To nevzdržno stanje, v katerem se nahaja delavstvo, traja že par let in delavec ne pride iz brezplačnih dopustov, redukcij ter poslabšanja delovnih pogojev.

Skrajno krivično je, da se vsa štednja izvaja izrecno le na račun gmotno najšibkejšega, ki bo pri tem popolnoma propadel in da se ne išče drugih izhodov, ki bi osigurali ravnovesje budžeta, istočasno pa garantirali vsaj skromen obstoj tudi železniškemu delavcu in profesionistu. V našem listu smo že opetovano začrtali pot, po kateri bi morali odločujoči hoditi in za to danes ne bomo ponavljali raznih nasvetov, kaj morajo ukreniti, da se sedanje stanje zboljša, marveč bomo postavili na podlagi obstoječih pravilnikov zahteve, ki jih odločujoči morajo upoštevati.

Kakor se od železniškega delavca zahteva izvajanje odredb, enako ima tudi on pravico, da mu odločujoči posvečajo primerno pažnjo ter izvajajo vse odredbe tudi tam, kjer so v korist delavstvu. Oni višji nameščenci, ki slučajno po svojem službenem položaju rešavajo vprašanja delavstva, naj se zavedajo, **da niso delodajalci, v resnici pa spadajo v enotno fronto z delavcem,** o katerega usodi odločujejo. Najmanj, kar se more od tega višjega uradništva zahtevati je, da pazi, da se striktno izvajajo vsi predpisi obstoječih pravilnikov tam, kjer predvidevajo za osobje gotove pravice.

Nepravilno je, da se vedno zgovarjamo odnosno čujemo pri raznih intervencijah izgovore lokalnih faktorjev na višje instance, ker pri teh izgovorih izgleda, da o vsem odločuje najmanj železniški minister, ki noče priznati delavcu večjih plač, napredovanja in onih ugodnosti, ki jih pravilnik predvideva. V resnici moramo iskati krivce za slabo stanje železniškega delavstva na eni strani tudi pri delavstvu samemu, ki se ne zaveda, da tvori močno armado, ki bi bila enotna v stanju izvojevati ramo ob rami z ostalim delavstvom boljšo bodočnost.

Že navaden zvaničnik v pisarni pri progovnem mojstru, v kurilnici ali delavnici »štedi« na račun delavstva, boječ se, da za njega ne bi zmanjkalo kredita in ta štednja se stopnjuje čim dalje bolj navzgor do direkcij, kjer se sestavljajo načrti proračunov, da gredo ti načrti navadno že v premajhnih zneskih v Beograd in ni čuda, če na to Beograd ne odobri zadostnih kreditov, ker ti sploh niso bili zahtevani.

Bila je izvoljena nova Narodna skupščina, — kakor ugotavljajo časopisi, večinoma iz novih ljudi, saj so v dravski banovini od vseh prejšnjih poslancev ostali samo štirje, vsi drugi pa so novi in so sedaj prvič dobili zaupanje volilcev. — V volilni kampanji so sedaj izvoljeni poslanci podčrtavali, kako bodo delali za dobrobit naroda, spoštovali zakone in delali na to, da se stanje še bolj izboljša. Nova Narodna skupščina bo morala rešavati, kadar se bo sestala, tudi vprašanje novega budžeta in zato opozarjamo danes na eno glavnih njihovih nalog:

Izvajajte in spoštujte obstoječe zakone ter jih izboljšujte! Vsem tem kličemo v spomin, da predvideva delavski pravilnik **redno zaposlitev delavstva za vse dni v mesecu. Pravilnik predvideva avtomatično napredovanje in tudi uvečane plače,** ki pripadajo vsem delavcem. Pravilnik predvideva **avtomatično priznanje stalnosti železniškim** delavcem po treh službenih letih, predvideva **pravico do rednega letnega dopusta, predvideva volitev delavskih zaupnikov.**

Vse to sedaj železniški delavci pogrešajo ter je za to dolžnost odločujočih, **da odobre najprvo zadostne kredite za to, da se bodo izvajale sedanje določbe pravilnika.**

Odločujoči pa naj vzamejo na to v roke delavski pravilnik in tam bodo ugotovili, da je predvidena za delavca plača komaj Din 19.80 dnevno. Premislijo naj potem, ali je to še plača, ali pa samo miloščina! Ali za profesionista, kjer je začetna plača Din 23.40! Puste naj si poročati od železniških direkcij, kako plačajo pogodbene delavce in bodo dobili odgovore, da znaša plača samo Din 18 na dan. Vprašajo naj progovne delavce, koliko časa običajno delajo na mesec in bodo dobili odgovore, da so bili na mesec tudi po 10, 15 in več dni na brezplačnem dopustu.

Ko bodo vse to ugotovili, naj se skušajo vživeti v položaj tega delavstva in na to naj šele vzamejo v roke načrt proračuna železniškega Ministrstva ter izvrše potrebne korekture v korist delavstva.

Nujno potrebno je, da se končnoveljavno **sprejme zakon o minimalnih dnevnicah,** s katerim naj se spravijo iz sveta mizerne plače po Din 18, 20, 24 ter določi tudi za železniškega delavca in profesionista, ki vrši na železnici za varnost prometa vsa najodgovornejša dela, tako začetno plačo, da bo lahko preživel svojo družino.

Pa tudi železniško delavstvo naj se končno prebudi in ne čaka rešitve iz oblakov, ki ne bo prišla, marveč naj strnejo svoje vrste in se bori za boljšo bodočnost.

Razpust „Podpornega društva delavcev in uslužbencev v Mariboru“ razveljavljen

Dne 11. maja 1929 — torej ravno pred šestimi leti — je prejšnji mariborski veliki župan razpustil železničarsko Podporno društvo v Mariboru in sicer na dan pred občnim zborom. Razpust je bil izvršen na zahtevo in ovadbo mariborske podruž. »Udruženja Jugoslavnskih nacionalnih železničarjev«, katerim je bilo to društvo trn v peti, ker se ni nahajala uprava društva v njihovih rokah. O motivih, ki so vodili zvezarje, da so izposlovali razpust društva, smo že opetovano pisali v našem glasilu ter so glavni kričači dobili za svoje izmišljene obdolžitve primerno plačilo pred sodiščem, kjer je bil enako obsojen tudi odgovorni urednik »Jugoslovanskega Železničarja« g. Sever na 30 dni zapora odnosno denarno kazen Din 3000, plačilo denarne odškodnine Din 5000 in na poravnavo vseh stroškov. Vse preiskave pa, ki so bile uvedene na podlagi raznih ovadb proti predsedniku in blagajniku Podpornega društva, so bile ustavljene in so tako vodilni funkcionarji že tedaj dobili polno zadoščenje.

Kljub takemu položaju pa stari odbor nikakor ni mogel doseči rešitve svojih pritožb, ki so se vlekle leta in leta, pri tem pa je utrpelo društvo ogromno škodo, saj se celih šest let niso sprejemali nobeni novi člani, med tem, ko so stari umirali in se jim je morala izplačevati posmrtnina. Samo na izpadli članarini je bilo društvo v teh letih oškodovano za nad pol milijona dinarjev ter bodo imele pristojne oblasti sedaj še priliko, da razsojajo, **kdo odgovarja za to oškodovanje in kdo naj to škodo društvu povrne.**

Takoj po razpustu društva leta 1929 je bila uvedena preiskava po dvojnih izvedencih in se je končno ugotovilo, da je **prejšnji odbor v vsakem oziru pošteno postopal in kar najvestneje vodil to humanitarno železničarsko društvo.** Kljub temu pa je ležala pritožba skozi leta nerešena in so ves ta čas vodili društvo od velikega župana odnosno od banske uprave postavljeni komisarji iz vrst zvezarjev.

Prejšnji odbor do danes ni imel v tem komisarijatu nobenega zastopnika. Ker ni bilo kljub neštetim urgencam nobene rešitve, je prejšnji odbor po zastopniku dr. Reismanu zahteval v smislu § 2 zakona o državnem svetu dne 18. I. 1934 od ministrstva notranjih del rešitev pritožbe v predpisanem trimesečnem roku. Pa tudi ta trimesečni rok je potekel brez rešitve, pač pa je ministrstvo notranjih del dne 26. maja 1934 poslalo dr. Reismanu odlok, da se naj Podporno društvo reorganizira v smislu § 78 zakona o drž. saobračajnem osoblju in preide na ta način pod nadzorstvo ministrstva prometa.

Prejšnji odbor Podpornega društva je vložil nato po svojem zastopniku

tožbo na Državni svet

v Beogradu in zahteval, da se razveljavi odlok velikega župana z dne 11. maja 1929 radi razpusta in odlok ministrstva notranjih del z dne 17. 4. 1934 radi prevedbe društva pod resor ministrstva prometa. Odbor je v tožbi ugotovil, da je ministrstvo svoj trimesečni rok za rešitev priziva o razpustu sploh zamudilo, oziroma razpusta ni potrdilo, ker za to ni bilo razlogov, a še manje je utemeljen prenos tega humanitarnga društva pod nadzorstvo železniškega ministra. Minister prometa je namreč sam izdal z odlokom br. 58.811-33 objašnjenje, da pod § 78 zak. o drž. saobračajnem osobju ne spadajo železničarska podporna, humana, pevska, prosvetna in tem slična društva, ampak samo stanovske strokovne organizacije.

Državni svet je z odlokom štev. 8180-35 sedaj razveljavil rešenje Ministra notranjih zadev s sledečo utemeljitvijo:

»Ministrstvo notranjih zadev pri izstavi svojega odloka sploh ni razmotrivalo, ali je pristojno, da izda odlok v tej zadevi, kar bi v smislu § 103 u. p. moralo narediti. Ministrstvo je bilo še posebej dolžno, da razmotriva o svoji pristojnosti že vsled tega, ker je v času, od kar je veliki župan mariborske oblasti izdal svoj prvi odlok pa do sedaj stopil v veljavo zakon o državnem prometnem osobju. S § 78 tega zakona pa je odrejeno, da društva osobja državnih železnic spadajo pod nadzorstvo železniškega Ministrstva, ki je pooblaščen, da odloča tako o njih stanovitvi, kakor razpuščanju. Z ozirom na tako stanje je potrebno, da upravna oblast oceni značaj samega društva z ozirom na navedene zakonske predpise in na to ugotovi ali je pristojno ter šele potem postopa v smislu določb zakona. Ker se pri izstavitvi osporenega rešenja ni tako postopalo, se mora to rešenje razveljaviti po čl. 26 zakona o državnem svetu.«

S to razsodbo je razveljavljen odlok Ministrstva notranjih zadev od 17. IV. 1934, ki je spremenil odlok bivšega velikega župana o razpustu društva v toliko, da se ima podporno društvo prilagoditi predpisom novega zakona o uradnikih in da naj se nadaljuje delo banske uprave glede reorganizacije društva.

Notranje ministrstvo je s svojim odlokom iz leta 1934 prav za prav že **delno ugodilo pritožbi in indirektno razveljavilo razpust društva** vendar je odredilo, da naj Banska uprava pod nadzorstvom železniškega ministrstva izvrši reorganizacijo društva. Ker pa glasom tolmačenja železniškega ministrstva podporna društva ne spadajo pod odredbe zakona o državnem prometnem osobju, odpade sedaj tudi kompetenca Banske uprave, da bi nadaljevala že 6 let trajajočo reorganizacijo ter je edini izhod, **da Banska uprava vrne društvo staremu odboru, ki bo ugotovil, v kakem stanju se društvo danes nahaja ter na to sklical občni zbor, da bo članstvo po šestih letih zopet lahko svobodno odločalo o ureditvi in izpopolnitvi lastnega društva.**

Iz bolniškega fonda

Važna odločitev izvoljenega sodišča bolniškega fonda

Če železničar ali njegov rodbinski član vsled prenapolnjenosti bolnice ne more biti sprejet v bolnico in se zdravi ambulantno, ker je zdravljenje nujno potrebno in stanuje privatno v kraju, kjer se nahaja bolnica, je bolniški fond dolžan plačati odškodnino v višini tarife bolnice.

Žena naročnika našega lista je morala iti na zdravljenje na zagrebško kliniko, ki pa je bila tedaj prenapolnjena in vsled tega žene ni mogla sprejeti. Izdala je tozadevno potrdilo in istočasno izjavila, da je zdravljenje potrebno in da se more ambulantno zdraviti (stanovati in prehranjevati se izven bolnice in hoditi vsak dan na zdravljenje v bolnico). Žena se je res tako zdravila in po končanem zdavljenju je mož, ki je poravnal vse stroške za stanovanje in hrano, zaprosil Oblastno upravo humanitarnih fondov v Ljubljani, da mu povrne te stroške. Oblastni upravni odbor v Ljubljani je odobril povračilo stroškov v znesku, ki je odgovarjal stroškom za slučaj zdravljenja v bolnici. Centralni upravni odbor bolniškega fonda, ki je v rokah zvezarjev, pa je ta sklep ljubljanskega odbora anuliral s pripombo, da pripadajo bolniški stroški le za slučaj, če se rodbinski člani zdravijo v bolnici. Proti temu odloku se je prizadeti sodrug pritožil na Izvoljeno sodišče, ki je v prvi polovici maja o tej zadevi razpravljalo ter v celoti ugodilo pritožbi.

Ta razsodba je principijelnega značaja in bo vsled tega v bodoče obveljala praksa, da ima železničar odnosno njegov rodbinski član v slučaju, da ne more biti sprejet v bolnico, ker ni prostora, pa se zdravi ambulantno, pravico do odgovarjajoče odškodnine za stanovanje in hrano.

Tudi ta slučaj dobro ilustrira razumevanje zvezarske gospode, ki sedi v Centralnem upravnem odboru bolniškega fonda in odklanja članstvu bolniškega fonda povračila za zdravljenje in to celo v takih primerih, ki so sami ob sebi razumljivi ter je jasno, da članu povračilo pripada.

Kako dolgo naj še čakamo?

Iz vrst fakultativnih članov bolniškega fonda je prejelo naše uredništvo sledeči dopis:

»Pred poldrugim letom je bolniški fond na podlagi neke konference upravnikov protipravilno povišal članarino fakultativnih članov kar za 100%. Iz Vašega cenj. lista smo posneli, da se je pritožil fakultativni član Kovač in zahteval, da se mu izda odlok o povišanju, da se bo zamogel pritožiti proti kršenju zakona na Državni svet. Ker je od tedaj preteklo že nad eno leto in niste objavili, kako je Kovač v svoji pritožbi uspel, prosimo, da nam odgovorite o rezultatu v prihodnji številki.«

Na gornji dopis pojasnjujemo:

Res je, da je s. Kovač že **dne 20. junija 1933** vložil predstavko, da se mu izstavi principijelni zaključek v smislu § 27 naredbe v zadevi povišanja članskih prispevkov za fakultativne člane, da se mu tako omogoči instančna pot pritožbe do Državnega sveta.

Oblastni upravni odbor v Ljubljani je to pritožbo na seji dne 28. julija 1933 pod štev. 1273-UHF odstopil Centralnemu upravnemu odboru v pristojno rešitev. Na podlagi urgenc s. Kovača je tudi ljubljanski odbor opetovano urgiral rešitev, a do danes s. Kovač od Centralnega upravnega odbora ni prejel nikakega odgovora.

Ugotavljamo, da se nahaja vloga s. Kovača že 21 mesecev nerešena pri Centralnemu upravnemu odboru, kjer vedre in oblačijo zvezarji, ki imajo najbrže interes, da se rešitev te vloge tako dolgo zavlačuje. Ker je železniško ministrstvo že opetovano izdalo razpise o hitrem reševanju vlog in predstavk, upajmo, da bo ukrenilo potrebne korake in bo odločujočo gospodo v železniškem bolniškem fondu pozvalo, da po 21 mesecih vlogo svojega člana reši.

Članstvo pa naj si zapomni ta postopek gospode v Centralnem upravnem odboru bolniškega fonda.

Lahko to prenašamo?

Tekom zadnjih dveh mesecev se vrši izbiranje in pretresanje onih, ki žele biti nastavljeni. Sto in sto uslužbencev v območju ljubljanske direkcije je izgubilo po par dni, da so spravili skupaj vse potrebne listine, je žrtvovalo par sto dinarjev za koleke in je svoje prošnje za nastavitev pravočasno vložilo.

Tudi politične oblasti so že izvršile svojo nalogo in poslale Direkciji poročila o politični zanesljivosti posameznih reflektantov. Enako so na Direkciji poročila šefov službenih edinic o strokovni sposobnosti prosilcev ter o položenih izpitih tako, da ima Direkcija zbran že ves materijal in da lahko odloča, koga bo nastavila in koga ne.

Sedaj pa priobčujemo brez komentarja enega izmed več dopisov, ki jih je prejelo naše uredništvo iz vrst onih, ki žele biti nastavljeni in ki se boje zvezarske samopašnosti ter morajo začasno kloniti pred zvezarji v prepričanju, da edino gotova zvezarska gospoda odločuje o njih usodi. Eno teh pisem se glasi:

Dragi sodrug urednik!

Zelo težko ti pišem, ker se bojim, da me boš napačno razumel. Pristopil sem k zvezi. Vložil sem prošnjo za nastavitev, pa mi je tajnik zveze v našem kraju, ki je še isti dan zvedel, da sem prošnjo vložil, dejal, da je vse zastonj in da ne bom nastavljen, ako ne bom pri zvezi. Zveza je poslala svojemu odboru v Ljubljano poročilo, kdo naj bo nastavljen in kdo je nasprotnik zveze in pri prometnem oddelku odločujejo o nastavitvah sami zvezarji. Zato, če hočem sam sebi dobro, naj pristopim k zvezi in bodo zame poskrbeli, da bom nastavljen. Ti veš, da sem star že skoraj 40 let, dač imam veliko družino ter moram gledati, da bom nastavljen, ker s sedanjo plačo ne morem izhajati. Ostanem pa tudi v naprej naročnik »Železničarja« in te prosim, da mi ga pošiljaš kot pismo v kuverti, da ne bodo vedeli, da ga dobivam in bom za to plačal tri dinarje več. Verjemi mi, da svojega prepričanja nisem spremenil, vendar me danes potreba sili h koraku, ki ga sam obsojam, vendar ga moram narediti. Upajmo, da se bodo razmere kmalu spremenile in da bomo potem železničarji zopet lahko svobodno povedali, kaj smo in da bomo pred upravo vsi enaki.

Pismo samo govori dovolj. Mi smo v pismu popravili samo večje slovnične napake in ne potrebuje nikakega komentarja. Gotovi ljudje res mislijo, da imajo vse v zakupu in žal so železničarji še premalo odporni in premalo odločni, da bi te krive apostole enkrat za vselej napodili in potem bi odločala zopet samo sposobnost.

Dolžnost odgovornih činiteljev na Direkciij je, da preprečijo izrabljanje položaja v kake strankarske svrhe in izvedejo nastavitve upoštevajoč strogo vrstni red, položene izpite, službeno dobo in strokovno usposobljenost. Pripadnost k eni ali drugi oganizaciji pa ne sme igrati nikake vloge, ker velja zakon enako za vse.

Kaj je z enoodstotnim davkom na mezde

Kdaj bo vplačani davek vrnjen?

Delavstvo je odločno proti pobiranju enoodstotnega mezdnega davka. Ponovno smo že vpraševali pristojne faktorje, kdaj bodo izvršili odlok državnega sveta, ki potrjuje razsodbo celjskega upravnega sodišča, da je ta davek nezakonit, kolikor se tiče delavcev.

Glavna direkcija za državne davke meni, da velja razsodba upravnega sodišča le za konkretni primer tožbe, torej za delavce, ki so tožili. To pa ni umljivo. Če je davek nezakonit, je nezakonit in državna administracija bi ga morala zaradi nezakonitosti odpraviti, ker je zahteva tudi formalno in socialno utemeljena.

Pri vsem pa ne gre le za ustavitev pobiranja tega davka, ampak tudi za povrnitev delavcem že plačanega davčnega odstotka.

Premizerni so danes delavski zaslužki.

Nedavno je bil uveden zvišani prometni davek na riž, kakao, čaj in karbid. Ti predmeti so sedaj dražji. Tembolj je ustavitev in povrnitev tega davka nujna.

Delavstvo zahteva samo to, kar mu po pravici gre!

Afere se obravnavalo

V prvi polovici maja so se začele sodnijske obravnave v velikih aferah, pri katerih je bila država in deloma tudi privatniki oškodovana za milijonske vsote in o kateri so časopisi tekom preteklega leta opetovano poročali.

Dne 9. maja se je začela pred okrožnim sodiščem v Osjeku obravnava proti dr. Grginu in 104 soobtožencem, katere je obtožil državni pravdnik deloma radi lažnega konkurza, deloma radi oškodovanja državne blagajne za milijonske vsote na neplačanih taksah ter radi podkupovanja državnih uradnikov.

V preiskovalnem zaporu je 14 oseb.

Druga velika afera se obravnava pred sarajevskim sodiščem.

Tudi tu se gre za milijonske vsote, za katere je bila ogoljufana pri izvedbi agrarne reforme država in revno ljudstvo.

O rezultatu obeh obravnav bomo poročali.

V železniško šolo bo sprejetih 70 učencev

V službenem listu državnih železnic je objavljen razpis pogojev za sprejem v železniško šolo v Beogradu, ki se glasi:

Za šolsko leto 1935-36 bo sprejetih v prometno šolo 70 moških kandidatov pod sledečimi pogoji:

1. da je dovršil najmanj **sedem razredov gimnazije, realke, realne gimnazije ali trgovsko akademijo** (vse druge šole so izključene);
2. da je državljan kraljevine Jugoslavije;
3. da je pravilno razvit in zdrav, da dobro vidi in sliši in da razlikuje barve;
4. da je najmanj 18, a največ 21 let star in
5. da položi sprejemni izpit.

Prednost za sprejem imajo odlični dijaki.

Po zdravniškem pregledu in sprejemnem izpitu nastopijo šolo 1. septembra 1935 s prejemki Din 30 (trideset) dnevno.

Sprejemni izpit se polaga iz:

a) srbo-hrvatsko-slovenskega jezika;

b) aritmetike in geometrije;

c) zemljepisja, splošnega, a specialno iz zemljepisja kraljevine Jugoslavije.

Učenci, ki dovrše to šolo, zadobe kvalifikacijo za uradniška zvanja, razporejena od IX do V položajne skupine.

Prijave za sprejem je treba predložiti v priporočenem pismu: **»Državni saobraćajni železniški šoli v Beogradu, Vojvode Mišića ulica br. 2«** najdalje do 1. avgusta 1935 z navedbo točnega naslova prosilca in najbližje železniške postaje.

Uprava šole bo pregledala prošnje do 20. avgusta 1935 in bo kandidatom izven Beograda, kateri bodo odgovarjali pogojem, poslala brezplačne karte za vožnjo v Beograd. Kandidati, ki bodo pri izpitu odklonjeni, bodo dobili karto za povratek domov.

Prošnji mora vsak kandidat priložiti sledeče **originalne** dokumente (prepisi se ne priznajo):

1. Spričevalo o dovršeni šoli,
2. rojstni list,
3. odobrenje staršev ali varuha, ki mora biti odobreno od pristojne policijske oblasti, da se kandidat lahko vpiše v to šolo ter njihovo in kandidatovo obvezo, ki se ima glasiti:

Odobrenje in obveza starišev odnosno varuha.

Odobravam svojemu sinu (varovancu) (ime in priimek) . . ., da lahko vstopi v državno prometno šolo v Beogradu, katero mora redno obiskovati in dovršiti ter se obnašati v njej tako, kakor predpisujejo šolska pravila.

Za časa šolanja je moj sin (varovanec dolžan, da varčuje po predpisih šole. Prištedeni znesek se mu povrne pri odhodu na odrejeno mesto po dovršenju šolanja. Enako se mora hraniti v šolski kuhinji, a za slučaj, da se v teku šolanja uvede za to šolo popolen internat, mora moj sin (varovanec) nadaljevati šolanje pod vsemi pogoji ki bodo predpisani za internat.

Po dovršitvi šole je moj sin (varovanec) obvezan ostati v službi državnih železnic najmanj šest let, brez pravice na poroko za časa trajanje pripravniške službe. Izjemno zamore odobriti samo Generalna direkcija državnih železnic.

Za slučaj, da moj sin (varovanec) šolo ali službo samovoljno zapusti, ali bi bil iz službe odpuščen, ali če mu služba prestane po sili zakona po lastni krivdi, se obvezujem povrniti državni blagajni sledeče: ako je odšel iz šole, ves znesek, ali ako je odšel iz službe, za nedoslužen čas sorazmeren del zneska, ki ga je moj sin (varovanec) prejel v času šolanja, kakor povrniti tudi vso škodo, katero je eventuelno za časa šolanja povzročil.

Datum . . .

Podpis staršev (varuha)

Podpis kandidata.

Potrditev policijske oblasti.

4. Potrdilo policijske oblasti o državljanstvu.

Kandidati, ki ne pridejo neposredno iz šole, morajo poleg navedenih dokumentov predložiti še potrdilo policijske oblasti, kje so bili, kje so delali ter kakšno je bilo njihovo obnašanje v času, od kar so izstopili iz šole pa do časa predložitve prošnje za sprejem v šolo.

Prošnje kandidatov, ki ne bi odgovarjale pogojem in katerim ne bi bile priložene priloge ali ki ne bi bile kolkovane v smislu zakona o taksah, se ne bodo vzele v poštev.

Prejemki se izplačujejo koncem meseca ter morajo imeti vsi kandidati potrebno vsoto denarja za vzdrževanje za en mesec.

Na historijskoj prekretnici

Viječanje Internacijonalnog sindikalnog saveza u Kopenhagenu.

Radnički pokret u svima zemljama počeo je da diže glavu. Privredna kriza je bila duga i teška. Masa nezaposlenih radnika lutala je od Poncija do Pilata u traženju pomoći. A položaj uposlenih radnika srozavan je u vezi sa postojanjem mase neuposlenih i nezbrinutih radnika. U mnogim zemljama očajanje je ljude gonilo dotle da su mase svijeta pogodjene privrednom krizom počele da napadaju one konstruktivne snage koje su se najviše borile proti postojećih zala. **Politički protivnici koristili su momentanu psihozu da nemilosrdno napadnu na demokratiju i svekolike narodne slobode i na sve one snage koje su bile nosioci bolje budućnosti.** Fašizam i režimi čvrste ruke izgledali su kao neko spasenje. Ali dugo nije trebalo i atmosfera se počela da razbistrava. Uvidjelo se da davljenjem političke slobode počinju da zavladjuju političke klike i da su time zatvoreni ventili koji omogućavaju da narodno raspoloženje u postojećim teškoćama dodje do izraza i da najbolji iz redova potištene mase u slobodi i kroz slobodu traže puteve za izlaz iz zla. Talas reakcionarstva nije dugo mogao da potraje i on je već počeo da uzmiče pred sviješću onih koji su u kratkom vremenu režima čvrste ruke iskusili šta znači živjeti u slobodi i imati pravo na punu slobodu organizovanja i sindikalne i političke djelatnosti. U toj novoj atmosferi vrši se pribiranje novih snaga u slobodnome radničkom pokretu.

Pretstavnici slobodnog radničkog i namještenickog pokreta iz cijeloga svijeta ujedinjeni u svom Internacionalnom sindikalnom savezu sastat će se 21.—23. maja 1935. u Kopenhagenu u sjednici proširenoga vijeća koja ima zadatak da ispita momentano stanje i odredi važnije pravce rada slobodnog radničkog i namještenickog pokreta. Na dnevnom redu je pored ostalog pitanje što tješnje saradnje izmedju Internacionalnog sindikalnog saveza i pojedinih internacionalnih stručnih sekretarijata; pitanje akcije protiv fašizma, bojkota i sindikalne propagande u fašističkim zemljama; pitanje 40-satne radne nedjelje i zaštite radničke omladine; pitanja radničke akcije u borbi protiv rata, za medjunarodno razoružanje i medjunarodni mir. O ovim pitanjima govorit će drugovi Chevenell, sekretar Internacionale, Walter Citrine, pretstavnik engleskih sindikata, Cornelius Mertens, pretstavnik belgijskih sindikata i drug Leon Jouhaux (Žuo), pretstavnik francuskih sindikata.

Ova sjednica Internacionalnog sindikalnog saveza učinit će svoje da Medjunarodni radničko-namještenički pokret postane još aktivniji, da on oko sebe okupi još šire narodne mase i postane još autoritativniji.

Političko obrazovanje radnika

Donosimo izvod iz predavanja druga Bogdana Krekića, koje je održao na priredbi Radničke izletničke grupe u Beogradu prije izbora za Narodnu Skupštinu.

Svoje prvo obrazovanje radnik dobije još kao dijete u porodici, a zatim kroz osnovnu školu. Ali je i ovo vaspitanje u porodici kao i u školi nedovoljno da ga pripremi za život. Zauzeti brigom za održanjem egzistencije roditelji nemaju dovoljno vremena da posvete odgoju svoje djece; a i oni sami su bez potrebnog znanja da bi vaspitali druge. Škola isto tako, ovakva kakva je danas, daje samo poznavanje pismena koje djeca često zaborave, li ne i pismenost i znanja koja su im potrebna u životu. Srednja ili stručna škola je nedostupna nižim slojevima uslijed njihovog siromašnog stanja a i one su nepraktične. Od svršene osnovne škole do ulaska u privredu djeca su prepuštena ulici. Sa tako oskudnim obrazovanjem u porodici i u osnovnoj školi, i štetnim i negativnim, stečenim na ulici, i svima mogućim nastranim uticajima vjerskim i plemenskim, ulaze radnička djeca u život. Oni sobom nose netrpeljivost jednih prema drugima. Ta netrpeljivost i mržnja je rezultat odgoja da treba mrziti drugoga koji nije iste vjer ili koji je iz drugoga kraja. **Netrpeljivost je nedostatak socijalnog obrazovanja i nedostatak smisla da ljudi treba da žive zajednički i da se zajednički bore za održanje egzistencije, već svaki misli da treba sam za sebe da živi a na štetu drugoga.** Sa takvim shvaćanjem radnici se nadju u istoj radionici. I tek tu oni dolaze do jednog sasvim novog saznanja i do **svijesti i solidarnosti.** Jer u radionici ili fabrici, za vrijeme šegrtovanja i kasnije, radnici vide da su upućeni jedan na drugoga i da su im interesi zajednički. Do takvog saznaja oni dolaze prirodom svoga položaja kao najamni radnici u odnosu prema poslodavcima. Prvobitno radnici pokušavaju da individualnom akcijom osiguraju sebi bolji život. U tim nastojanjima odživljava njihov individualizam i dozrijeva obrazovanje za kolektivne akcije. Kolektivna akcija nije moguća drugačije nego preko organizacija. **Tako dolazi do stvaranja sindikalnih radničkih organizacija, kao najznačajnije etape u političkom obrazovanju radnika.** Kroz kulturnu i tarifnu akciju putem sindikalnih organizacija, u kojima dolaze do izražaja najsposobniji vrši se dalje političko i ekonomsko obrazovanje radnika. Ali u toj fazi oni se još ne osjećaju kao sastavni dio društven klase, već su tek uspjeli da svladaju individualizam i dospiju do branžijske solidarnosti.

Tek iskustvom u odjelitim sindikalnim organizacijama radnici dozrijevaju kao masa. Prvi izraz te zrelosti jeste vezivanje sindikata u zemaljsku centralu. Borbom stečena iskustva šire njihov duhovni horizont. Oni osjete da skoro u istom razmjeru sa povećanjem svojih nadnica, koje postižu sindikalnom borbom, dolazi poskupljenje robe. Nominalno povećanje nadnice ne znači dakle i realno povećanje nadnice. Političko obrazovanje radnika dobiva sad nove oblike koji se izražavaju u stvaranju kooperativnog pokreta preko koga oni žele da regulišu tržne cijene. U daljoj etapi radnici uvidjaju da svekoliki njihovi napori i sindikalni i zadružni, moraju, da nadju potporu u političkoj akciji — bez koje svi drugi napori mogu da budu jalovi.

Svoj utjecaj radnici žele da rasprostru i na cio javni život i da kroz izbore šalju svoje pretstavnike u sva javna tijela; u općine, banovine i u državu. Ovo je najviši stupanj političkog obrazovanja radnika, gdje se oni pojavljaju kao klasa i činilac bez koga državni i privredni život ne može da ide napred. Ova vrsta aktivnosti radnika mogućna je samo posredstvom postojanja **političke partije.** Sve ove peripetije radnik prodje brzo, jer ga kroz njih vode gorka iskustva kroz život. Razumljivo je da drugi društveni redovi gledaju da ometu duhovni, socijalni i ekonomski uspon radničke klase. **Zato posao političkog obrazovanja radnika nije lahka stvar.** Napori su uvijek suviše veliki. Ali vrijedi na ovome poslu raditi, jer bez toga nema društvenog preporodjaja.

Volilni rezultati

Glasom uradne objave je glasovalo pri volitvah dne 5. maja skupno 2,778.172 volilcev. Od tega:

Za listo Bogoljuba Jevtića	1,738.390
Za listo dr. Vladka Mačka	983.248
Za listo Dimitrija Ljotića	23.814
Za listo Božidarja Maksimovića	32.720

Lista predsednika vlade Jevtića je dobila 62.6%, lista Mačka 35.4% oddanih glasov.

V dravski banovini je izid volitev glasom službenega poročila Banske uprave sledeči:

število volilnih upravičencev je bilo 308.472.

število oddanih glasov 151.846 (47.67%).

Do bile so glasov:

lista g. Bogoljuba Jevtića	125.178	(82.43%)
lista g. dr. Vladka Mačka	22.510	(14.82%)
lista g. Dimitrija Ljotića	2.513	(1.65%)
lista g. Bože Maksimovića	44	(0.03%)
število neveljavnih glasov	1.601	(1.07%)

V informacijo objavljamo še izide v drugih banovinah in v banovinskih glavnih mestih. (v. u. pomeni število volilnih upravičencev, gl. pomeni, koliko jih je glasovalo, J. pomeni Jevtić, MD Maček, L Ljotić, Mć Maksimović.)

Primorska banovina: v. u. 247.736, gl. 178.939, J 65.609, MD 111.993, L 974, Mć 363.

Drinska banovina: v. u. 402.194, gl. 299.732, J 204.427, MD 90.890, L 1.462, Mć 2.953.

Zetska banovina: v. u. 402.194, gl. 189.746, J 154.074, MD 30.633, L 809, Mć 4.230.

Dunavska banovina: v. u. 688.775, gl. 493.249, J 348.485, MD 121.595, L 13.635, Mć 9.543.

Moravska banovina: v. u. 403.563, gl. 319.213, J 255.640, MD 54.601, L 790, Mć 8.182.

Vardarska banovina: v. u. 424.338, gl. 303.764, J 255.519, MD 43.981, L 966, Mć 3.298.

Savska banovina: v. u. 760.048, gl. 586.026, J 177.789, MD 405.356, L 2157, Mć 724.

Vrbaska banovina: v. u. 272.103, gl. 213.131, J 119.150, MD 91.979, L 117, Mć 1.885.

Beograd in banovinska glavna mesta:

Beograd (z Zemunom in Pančevom): v. u. 66.896, gl. 39.287, J 29.619, MD 9.731, Mć 1.508, L 375.

Zagreb: v. u. 66.896, gl. 39.287, J 9.619, MD 29.530, Mć 25, L 113.

Ljubljana: v. u. 18.991, gl. 12.864, J 12.489, MD 198, Mć 17, L 160.

Novi Sad: v. u. 18.810, gl. 10.375, J 6.799, MD 2.784, Mć 772, L 19.

Niš: v. u. 12.345, gl. 7.123, J 6.879, MD 192, Mć 0, L 14.

Skoplje: v. u. 19.546, gl. 9.267, J 7.271, MD 1.955, Mć 20, L 21.

Cetinje: v. u. 2.315, gl. 1.715, J 1.613, MD 110, Mć 0, L 1.

Banjaluka: v. u. 5.680, gl. 4.107, J 2.108, MD 1.345, Mć 51, L 3.

Sarajevo: v. u. 22.276, gl. 15.166, J 9.053, MD 6.012, Mć 65, L 32.

Split: v. u. 11.331, gl. 9.783, J 3.410, MD 6.338, Mć 5, L 30.

Z uporabo

»ADRIA«

PRAŠKOV

dosežete vse boljše uspehe.

Svoji k svojim!

Obvestilo železničarjem!

Zadruga »BAJTAR« v Ljubljani posreduje svojim članom nabavo **hipotekarnih posojil** za gradbo **novih** stanovanjskih hišic po **7 odstotni obrestni meri** in to največ v 50 odstotnem iznosu vrednosti stavbe in parcele.

Zadruga kreditira in nabavi svojim članom ves potrebni gradbeni materijal (opeko, apno, cement itd.), proti poznejšemu plačilu ob priliki izplačila hipotekarnega posojila, ko je stavba že pod streho.

S tem bo članom »Bajtarja« zelo olajšana gradnja stanovanjskih hišic, ker jim zadoščajo za to že mali prihranki, se jim nabavi gradbeni materijal po nizkih cenah in se jim preskrbi posojilo po nizki obrestni meri.

Za izredne manjše stroške pri gradnji, ki bi ne bili kriti s hipotekarnim posojilom, nudi zadruga »Bajtar« svojim članom posojila iz lastnih sredstev.

Istotako je zadruga svojim članom na razpolago s strokovnimi nasveti glede nabave zemljišča, stavbenih proračunov in glede vseh zadev, ki spadajo k gradnji.

Interesenti — člani »Bajtarja« — naj se obrnejo pismeno ali ustmeno na zadrugo »Bajtar« v Ljubljani, **Kolodvorska ulica 26 (dvorišče),** med uradnimi urami ob ponedeljkih in petkih od 18. do 19. ure in ob sredah od 14. do 15. ure.

Načelstvo
Stavbene in kreditne zadruge žel. uslužbencev »Bajtar«.

Mednarodni pregled

Zavarovanje za starost in nezaposlenost v Ameriki. V Zedinjenih državah v Ameriki je bil sprejet v reprezentacijski zbornici zakonski načrt o zavarovanju za starost in nezaposlenost. Nezaposleni delavec bo prejemal na teden 15 dolarjev (okoli 700 Din), za rodbinske člane še po 3 dolarje. Nešolani delavci bodo prejemali povprečno 18 dolarjev.

Mladi delavci v Nemčiji izgube delo. Hitlerjeva vlada je naznanila nov načrt pobijanja brezposelnosti, ki ga je pričela izvajati s prvim aprilom. V smislu tega načrta bodo mladi delavci izgubili službe v industrijah in nadomestili jih bodo starejši delavci in tisti, ki morajo skrbeti za družine. Mlade delavce bo potem vlada poslala na kmetije, da bodo delali za kmete, ki potrebujejo njih pomoč, v »prostovoljna« delavska taborišča in v kraje, kjer se grade razni projekti. Načrt določa drastične kazni in vlada ga bo zlasti izvajala v spodnjem porenskem distriktu, potem ga pa bo raztegnila na vso državo. Vse pozicije oseb, ki so stare manj kot 25 let, bodo pod državno kontrolo in tako bo delavski trg konsolidiran pod državno dominacijo. »Na ta način,« pravijo vladni uradniki, »bo državni delavski departement postal del narodnega konstrukcijskega programa in s tem bo sistem brezposelnostnega zavarovanja potisnjen v ozadje.« Nemčija ima danes nad dva milijona brezposelnih delavcev in cilj novega načrta je redukcija tega števila na 800.000. Doslej ni Nemčija določila slične omejitve v kampanji, da se zniža število brezposelnih. Ako bo vlada dosegla svoj cilj, bodo hitlerjevci lahko naglašali, da je bila izpolnjena večkrat izrečena obljuba, da je Hitler preskrbel nemškemu ljudstvu delo in kruh. Če bo pa s tem mladina zadovoljna, bomo videli.

Volitve v Holandiji. Volitve v provincijske odbore v Holandiji, ki so se vršile prošli teden, niso prinesle pričakovanih velikih izprememb. Socialni demokrati so kljub vladinim šikanam (tako so jim na primer prepovedali za 1. maj rdeče zastave) obdržali svoje pozicije in ostali druga najmočnejša stranka: dobili so 114 mandatov (izgubili so 1), komunisti 5 (tri več), nacionalni socialisti, ki so se tokrat prvič udeležili volitev, so zbrali 39 mandatov. Tudi krščanski demokrati so prvič volili in dobili 10 mandatov, vse ostale meščanske stranke so pa znatno izgubile. Z diktaturo torej v Holandiji v doglednem času ne bo nič.

Tajništvo socialistične delavske internacionale se nahaja od 6. aprila dalje v Bruslju — 162 Rue de Laeken. Ker je dosedanji predsednik eksekutive s. Vandervelde vsled vstopa v novo belgijsko vlado v smislu statuta internacionale moral položiti svoje mesto v eksekutivi, je bil imenovan za predsednika s. de Brouckere.

Smrtne obsodbe v Bolgariji in na Grškem. Tekom preteklega meseca je vojaško sodišče v Sofiji obsodilo 23 macedonskih teroristov na smrt, med njimi je obsodilo trikrat na smrt tudi vodjo macedonske revolucionarne organizacije Mihajlova, ki se nahaja v Turčiji. — Na Grškem obračunava vlada pred vojnimi sodišči z voditelji zadnje grške vstaje. Prvotno je bilo večje število upornih častnikov obsojenih na degradacijo in daljše zaporne kazni, sedaj pa izrekajo vojaška sodišča tudi smrtne obsodbe in je bilo že več generalov obsojenih na smrt. — Na smrt je bil obsojen tudi Venizelos in Plastiras, ki sta v inozemstvu.

Čehoslovaška proti zniževanju mezd. — Dne 29. aprila je izdala čehoslovaška vlada naredbo, po kateri se podaljšujejo delavske kolektivne pogodbe do 1. marca 1936. S to naredbo je vlada preprečila, da bi se na umeten način zniževale mezde enako kakor po drugih deželah, ker se tudi na Čehoslovaškem pojavlja umazana in škodljiva mezdna politika delodajalcev. V naredbi je izrecno določeno, da se mezde ne smejo zniževati celo pri tistih kolektivnih pogodbah, ki so odpovedane. Mezdne postavke morajo znašati vsaj toliko, kolikor so znašale dne 27. junija 1934.

Nova španska vlada koncentrirana reakcija. Nova španska vlada pod predsedstvom Lerrouxa se bo te dni predstavila parlamentu. Lerroux je povabil v vlado desničarje, ki so prvič, odkar obstoja republika, v vladi tudi v večini. Pet ministrov pripada katoliški ljudski stranki z vodjo Gil Roblesom, dva agrarca; razen tega so v vladi štirje radikali, en liberalni demokrat in en član neodvisne stranke. Gil Robles ima v parlamentu 120 poslancev in agrarci 60, radikali pa 100. Radikali so se kljub temu zadovoljili s tremi ministrstvi. Gil Robles je vojni minister, kar je za reakcionarnega jevdalnoklerikalnega 36 letnega moža ob času reakcije prav primeren posel, če je treba zadušiti zahteve svobodoljubnih in delovnih krogov.

Občinske volitve v Ženevi. Na sedežu Društva narodov v Ženevi v Švici so bile dne 5. t. m. občinske volitve. V občinskem svetu, ki je obenem zakonodajna korporacija, je 64 članov; od teh je po volitvah 27 socialnih demokratov in 37 meščanskih pristašev. Socialni demokrati so pridobili en mandat.

O plačanih delavskih dopustih. Mednarodni urad dela v Ženevi poroča v svojem glasilu, da ima po preiskavi, ki je bila izvršena 1926 v Evropi okoli 19 milijonov delavcev plačan dopust, to je, skoraj 40 odstotkov vseh delavcev. Mednarodni urad dela obljublja, da bo podprl uvedbo plačanih dopustov za vse delavstvo, ker je že itak tako splošno, da je potrebno le malo volje, da se v splošnem uresniči. Tozadevne predloge predloži urad mednarodni konferenci dela. Mednarodni urad dela je prepričan, da uspe s svojo inicijativo, da bodo delavci deležni vsako leto potrebnega počitka.

Sporazum med Francijo in Rusijo. — V Moskvi je bil podpisan pakt med Francija in Rusijo. Dne 13. maja je šel francoski zunanji minister Laval v Moskvo, kjer se formalno izvrši sklenitev pakta. Na poti v Moskvo je Laval ostal en dan v Varšavi, da se dogovori s Poljsko za eventualni pristop k paktu. V Moskvi je ostal Laval tri dni. Sporazum sta sprejeli zadovoljivo zlasti Francija in mala antanta. Novi pakt sprejmejo lahko tudi druge države, ki jim je za varnost in utrditev miru.

POZOR!

Enodružinska hiša (3 sobe, kuhinja, pritikline, velik vrt) pod zelo ugodnimi pogoji naprodaj v Ljubljani. — Naslov pri uredništvu »Ujedinjenega Železničarja«.

Gostiona »Ljubljana«

v Šibeniku (na obali)

Izborna slovenska kuhinja. Vedno topla in mrzla jedila. Prvovrstna vina. Sobe za tujce. — Vse po najzmernejših cenah.

Se priporoča

Franja in Andrej Žuljan.

Tiska: Ljudska tiskarna, d. d., Maribor. (Predstavnik: Jos. Ošlak.) — Odgovorni urednik: Adolf Jelen, Maribor. — Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Ujedinjeni Železničar«. Predstavnika: Jurij Stanko v Ljubljani in Adolf Jelen v Mariboru.